

Ida Auken's tale ved Kolding Designskoles præsentation af kollektionen Living Lightly

Taler

Ida Auken
Miljøminister

Dato

9. december 2011

Sted

Miljøministeriet

Først en tak til Kolding Designskole for at komme her til ministeriet med jeres bud på, hvordan tøjindustrien kan gå en mere bæredygtig vej.

Der bliver brug for alle gode ideer, når vi skal bruge færre ressourcer, skade miljøet mindre og samtidigt finde nye måder at tjene penge på. Og det skal vi. For vi står ikke bare med en økonomisk krise, men også med en miljø- og ressourceudfordring, som vi er nødt til at tage alvorligt.

Naturens ressourcer er ikke udtømmelige. Og det bliver vi nødt til at forholde os til – hellere før end siden.

Det betyder ikke, at vi nu skal til at gå tilbage til den første og mest bæredygtige trend – den fra Adam og Eva. Så skal vi – her i Norden i hvert fald – satse på en væsentligt større temperaturstigning end de 3-4 grader, eksperterne stiller os i udsigt for tiden.

Vi skal have renere og bedre tøj

Selvfølgelig skal vi blive ved at producere og bruge tøj. Men vi skal gøre det smartere. Vi skal slide mindre på miljø og mennesker undervejs, og vi skal skabe og købe tøj, vi kan bruge længere og vaske mindre.

Det er på tide, at vi for alvor gør op med brug-og-smid-væk kulturen og udvikler en brug-og-genbrug kultur. Det gælder helt generelt for al produktion og forbrug, men det gælder ikke mindst, når vi taler om tøj og tekstiler, som har nogle meget store miljømæssige påvirkninger.

Omkring 25 procent af verdens forbrug af pesticider bliver brugt i bomuldsproduktionen. Og i den samlede tøjproduktion bliver der brugt mere end 1000 forskellige kemikalier. Vi kan ikke producere tekstiler, eller andre tøjprodukter helt uden kemikalier. Men kan vi undgå de værste – og bruge de bedste i forhold til miljø og sundhed?

Det arbejder Miljøministeriet på gennem EU's kemikalielovgivning, REACH, som forbyder eller begrænser brugen af forskellige problematiske kemikalier.

I Miljøministeriet arbejder vi også med at informere forbrugerne gennem kampagner, og med at hjælpe og inspirere tekstilbranchen.

For selvom vi som myndighed sætter mindstekrav, så er det vigtigt, at forbrugerne får klar besked om produkterne, og at tekstilbranchen engagerer sig i at udvikle gode og veldokumenterede ansvarlige produkter og metoder med fokus på miljø og bæredygtighed. Ikke bare for at gavne miljøet, men også for at finde den nye vej, hvor vi kombinerer det økonomiske og det sociale i en reel bæredygtig produktion.

For der er ingen tvivl om, at de bedste og mest bæredygtige løsninger ikke alene kan være med til at forbedre miljøet, de kan også være med til at vise vejen for fremtidens økonomi og skabe helt nye vækstmuligheder for dem, der tør gribe chancen.

Med Living Lightly har I taget handsken op

Derfor er jeg også glad for, at I på Kolding Designskole har samlet handsken op og kastet jer ud i den udfordring.

Jeg ville ønske, at der var langt flere uddannelser inden for branchen, som havde "bæredygtighed" på skoleskemaet på samme innovative niveau som jer. Men det glæder mig især at finde det på skemaet for en designskole. Det er nemlig i designfasen, at langt det meste af produkternes miljøpåvirkning bestemmes.

Jeg glæder mig til at se jeres forskellige bud på, hvordan man producerer tøj mere bæredygtigt. Og jeg er glad for allerede nu at kunne se en del genbrug og genanvendelige stoffer i tøjet.

Vi skal tænke i ressourceeffektivitet

For det handler i høj grad om at modernisere produktionen, at vælge langtidsholdbare og genanvendelige materialer og at finde nye metoder, hvor vi ikke sovser materialerne ind i kemikalier eller bruger andre uholdbare behandlingsformer.

Når vi tænker i genbrug og genanvendelse, skal vi se affaldet som en ressource til nye produkter af høj kvalitet, som forbrugerne vil købe. Vi skal med andre ord undgå at forringe kvaliteten af materialerne – det såkaldte "downcycling".

Det overordnede mål må være, at vi producerer miljøtilpassede produkter med lang levetid, god kvalitet, og ikke mindst at vi recirkulerer de værdifulde ressourcer. Men vi skal selvfølgelig ikke recirkulere ukritisk og genanvende materialer, der indeholder uønskede kemikalier.

Derfor er det vigtigt, at vi allerede i designfasen tager stilling til, hvilke

kemikalier, der bruges – så vi sikrer os, at de ressourcer, vi nu engang bruger, kan bruges igen og igen.

Ressourceeffektivitet er højt på dagsordenen nu, og det er også noget, jeg vil fortsætte med at arbejde med, når Danmark overtager EU-formandskabet efter nytår.

Vi må se i øjnene, at tiderne med ukritisk forbrug er endegyldigt ovre. Det er der ikke ressourcer til.

Derfor gør vi i Miljøministeriet meget ud af at inspirere og hjælpe branchen, så de kan gøre en indsats for at tage hensyn til både miljø og sundhed.

Branchen har stor indflydelse

Som designere og producenter skal I stille krav, så I får indflydelse på, hvilke kemikalier og materialer, der bruges.

Så får I indflydelse på tre vigtige områder:

De kemikalier, der udledes til miljøet dér, hvor tøjet produceres.

De kemikalier, der er i tøjet, og dermed hvad forbrugerne udsættes for, når de bruger tøjet.

De kemikalier og materialer, der ender i affaldsstrømmen – og som kan have stor betydning for, om tøjet kan genanvendes.

Udover kemikalierne er der også andre vigtige aspekter, som for eksempel energiforbrug, forbrug af råvarer og produktionsvilkår, som I også har muligheden for at sætte jeres fingeraftryk på.

Det er ikke bare en lille miljømæssig detalje, hvilket tøj vi vælger at sende på markedet. Vi har et stort ansvar i vores del af verden for at vælge produkter, der er produceret med omtanke og under ordentlige vilkår på den anden side af kloden, og hvor hele produktets livscyklus er tænkt igennem.

Det er ikke nødvendigvis en nem opgave, men jer, der er her i dag, kan være med til at løfte den. Og det åbner også en ny palet af muligheder for udvikling, hvor I kan blive de bedste i verden, hvis I rykker nu. Og jeg er ikke i tvivl om, at der ligger et stort potentiale og venter.

Anprisninger skal være letforståelige og troværdige

Økologiske gulerødder, køleskabe i energiklasse A++ og elsparepærer er efterhånden fast inventar i flere og flere danske hjem. Det ved vi, hvad er.

Det er tre forskellige produkter, som alle har én ting til fælles: En letforståelig og hurtigt genkendelig mærkning, der gør det nemt og trygt for forbrugeren at vælge miljørigtigt.

Lidt anderledes er det med ”grønt”, ”naturligt”, ”miljøvenligt” eller ”økologisk” og ”bæredygtigt” tøj. Når det handler om tøj, er det ofte uigennemskueligt for forbrugeren, hvad det helt præcist dækker over, og om produktet faktisk lever op til de fine ord

Men der er god hjælp og konkrete retningslinjer at hente i forbrugerombudsmandens vejledning om miljømæssige og etiske anprisninger. Og jeg kan kun opfordre til at bruge den flittigt.

Brug miljømærkerne Blomsten og Svanen

Samtidig vil jeg benytte lejligheden til at reklamere lidt for to gode miljømærker, vi allerede har etableret i bevidstheden hos både industri og forbrugere: Blomsten og Svanen.

Der er fire rigtig gode grunde til at producere og købe miljømærket tøj:

For det første har miljøkravene i Svanen og Blomsten en bred opbakning, både blandt eksperter, industri og NGO'er.

For det andet bliver miljømærkerne kontrolleret af andre – det kaldes også tredjepartscertificering – og det sikrer en høj troværdighed.

Den tredje grund: Miljømærket dækker hele produktets livscyklus fra vugge til grav. På den måde stilles der ikke alene krav til tøjfibrene, men også krav til for eksempel det indiske farveri.

Og sidst, men ikke mindst, kender forbrugerne de to miljømærker. Især Svanemærket er slået godt igennem – og bliver genkendt af 90 procent af forbrugerne.

Økologisk tøj er mere komplekst

”Økologisk tøj” er også en anprisning, som er udbredt hos tøjforhandlerne. Men når det kommer til økologisk tøj, skal man huske at tænke andet end bare råvareproduktionen af selve bomulden med. Bearbejdningen af bomulden fra mark til tekstil kan også være meget kemikalieintensiv.

Mange af jer har måske fulgt med i den danske udsendelse Blod, sved & T-shirts, hvor de unge deltagere gik rundt i kemikalier til lårene. Så kan bomulden være nok så økologisk, hvis kemikalierne i badet er farlige.

En anden vigtig grund til at interessere sig for den bomuld, der ikke er økologisk, er, at der på verdensplan kun findes 1 %, måske allerhøjest 2 % økologisk bomuld. Så hvad med de resterende 98 % bomuld?

Det europæiske miljømærke Blomsten kræver ikke udelukkende økologisk bomuld.

Men gennem de krav, der stilles, kan Blomsten være med til at hjælpe bomuldsdyrkerne til omlægning hen mod økologi, eller en mindre intensiv brug af pesticider og kunstgødning.

Med miljømærkerne, når vi faktisk ret godt ind i produktionsforholdene på tekstilvirksomhederne – også uden for EU. Der sendes et signal om, at vi ønsker produkter, hvor de farlige kemikalier er erstattet af de ufarlige kemikalier, eller i det mindste erstattet af mindre farlige kemikalier.

Ny håndbog skal hjælpe danske virksomheder

Så når tøjproduktionen skal gå en bæredygtig vej, er det meget vigtigt at arbejde med underleverandørerne.

Gå i dialog og tag ansvar for, at de udvikler sig i den miljømæssigt rigtige retning.

I kan starte med at efterspørge miljømærkede tekstiler, og I kan bruge den håndbog, som Miljøministeriet har fået udarbejdet.

Håndbogen er en hjælp til dialogen med underleverandørerne, og den giver nogle meget lavpraktiske råd til, hvordan man for eksempel kan hjælpe det indiske farveri med at styre sit vandforbrug og kemikalieforbrug bedre.

En guide er et rigtig godt sted at starte. Lad os hjælpes ad og gøre vores bedste til, at tøjproduktionen bliver mere bæredygtig.

Lad os starte her i dag med at hente inspiration i de gode tanker bag Kolding Designskoles kollektion: Living Lightly. Det er meget vigtigt, at vi har nogen som jer, der kan pakke bæredygtigt tøj ind i et lækkert design. Tak for at I har taget handsken op.

Kilde

Manuskript tilsendt fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Politisk tale, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti

Relateret

Ida Aukens tale på Kemiens Dag
16. november 2011

Ida Aukens tale ved Arktisk miljøministermøde
6. februar 2013

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/tale-ved-kolding-designskoles-praesentation-af-kollektionen-living-lightly>